

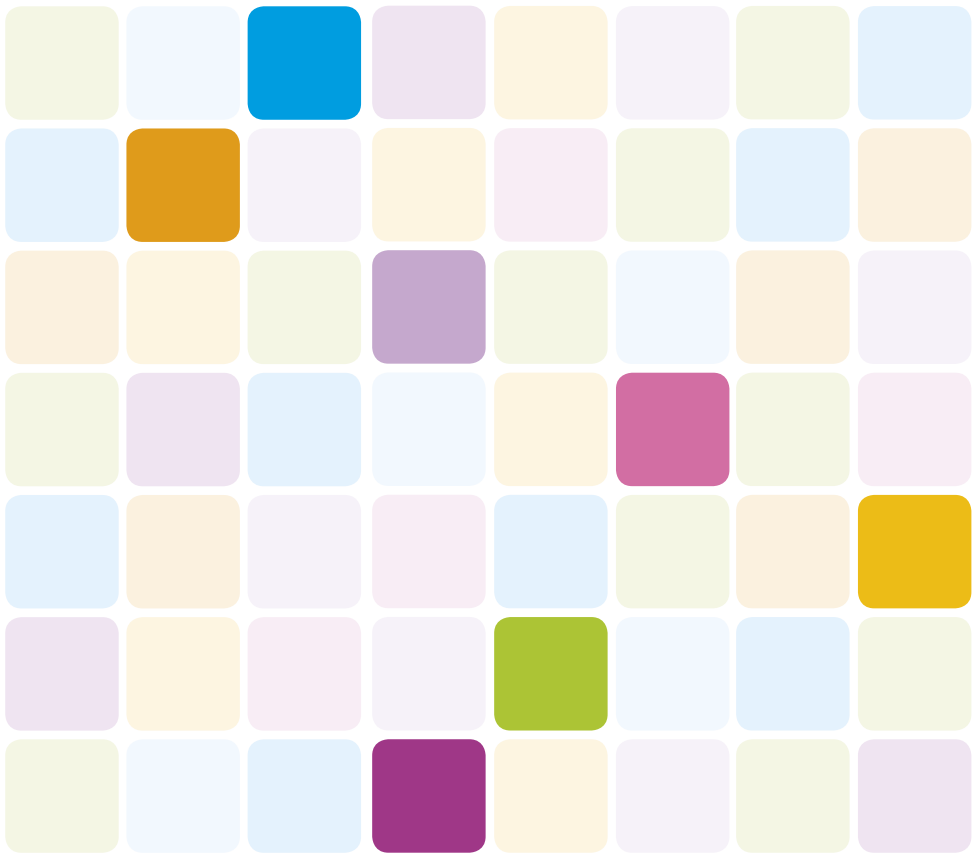

Европейска година на активния живот на
възрастните хора и солидарността между
поколенията 2012

2012

ПРЕЗ 2012 – ВСЕКИ ИМА СВОЯТА РОЛЯ!

Съдържание ЕГ2012

ВЪВЕДЕНИЕ В ЕВРОПЕЙСКАТА ГОДИНА НА АКТИВНИЯ ЖИВОТ НА ВЪЗРАСТНИТЕ ХОРА И СОЛИДАРНОСТТА МЕЖДУ ПОКОЛЕНИЯТА

- 01** Защо ни е Европейска година на активния живот на възрастните хора и солидарността между поколенията? 4
- 02** Какво означава активният живот на възрастните хора и солидарността между поколенията? 6
- 03** Защо да участваш в Европейската година? 7

ЦЕЛИ НА ЕВРОПЕЙСКАТА ГОДИНА НА АКТИВНИЯ ЖИВОТ НА ВЪЗРАСТНИТЕ ХОРА И СОЛИДАРНОСТТА МЕЖДУ ПОКОЛЕНИЯТА

- 04** Как да постигнем по-голяма солидарност между поколенията чрез активен живот на възрастните хора в заетостта? 8
- 05** 5. Как да постигнем по-голяма солидарност между поколенията чрез активен живот на възрастните хора в общността? 13
- 06** 6. Как да постигнем активен живот на възрастните хора и по-голяма солидарност между поколенията чрез подкрепа на независимия живот? 19

ВКЛЮЧЕТЕ СЕ И ВИЕ

- 07** Как можете да подкрепите нашата кампания за отбелязване на Европейската 2012 година? 25

Защо ни е Европейска година на активния живот на възрастните хора и солидарността между поколенията?

Международният план на Обединените нации за действие за активен живот на възрастните хора е приет през април 2002 г. в Мадрид. През септември 2002 г. всички държави-членки на ЕС се събират в Берлин и подписват Регионална стратегия за изпълнение на плана в Европа. Приемайки този План за действие и стратегията за неговото изпълнение, всички държави-членки на ЕС поемат ангажимента да допринесат за активния живот на възрастните хора като интегрират правата и нуждите им в националните икономически и социални политики и като спомогат за създаване на общество на всички възрасти.

За да отбележи 10-годишнината от този ключов политически ангажимент, Европейският съюз реши да обяви 2012 г. за Европейска година на активния живот на възрастните хора и солидарността между поколенията (ЕГ2012). ЕГ2012 служи за повод да се говори по темата, да се идентифицират и разпространят добри практики и, което е още по-важно, да се насърчат политиките и заинтересованите страни на всички нива да подпомогнат активния живот на възрастните хора и да подкрепят по-голямото сътрудничество и солидарност между

поколенията.

По-специално ЕГ2012 отговоря на предизвикателствата, свързани със застаряването на населението, като например необходимостта от:

- подпомагане на хората да останат по-дълго на работа и насърчаване на по-късното пенсиониране;
- преодоляване на социалното изключване на възрастните хора чрез насърчаване на активното им участие в общността на местно и регионално ниво и включването им в активни граждански инициативи на национално и европейско ниво;
- избягване на зависимостта, когато хората станат много стари.

Основните цели на ЕГ2012 са:

- подкрепа на активните възрастни хора в заетостта;
- насърчаване на активния живот на възрастните хора в общността, включително чрез активни граждански инициативи, доброволчество и грижи;
- подкрепа за активния живот на възрастните хора у дома чрез предоставяне на възможност за здравословен и независим живот;
- засилване на сътрудничеството и солидарността между поколенията.

Членовете на Европейската коалиция за

ЕГ2012, която включва повече от 20 европейски организации, споделящи общата визия за общество на всички възрасти, вярват, че тази Европейска година ще бъде важен повод да погледнем на демографската промяна като на възможност и да обсъдим иновативни решения на настоящите икономически и социални предизвикателства, пред които са се изправили нашите застаряващи общества. Насърчаването и даването на възможност на възрастните хора да живеят в добро физическо и психическо здраве

и активно да допринасят за пазара на труда и своите общности трябва да помогне на нашите общества да се справят по-добре с демографското предизвикателство по справедлив и устойчив начин. Нашата цел е да мобилизираме всички заинтересовани участници да се ангажират с предприемането на определени действия и постигането на определени резултати в рамките на Европейската година, така че да се постигнат осезаеми резултати през следващото десетилетие. Като

работим заедно, можем да постигнем положителни и дълготрайни резултати за хората от всички възрасти в Европейския съюз.

За откриването на ЕГ2012 Европейската комисия пусна сайта www.active-ageing-2012.eu, като специално внимание е обърнато и на отбелязването за поредна година на 29 април – Европейски ден на солидарност между поколенията. Сайтът има за цел да събере всички инициативи и ангажименти, поети от най-широк кръг заинтересовани страни (политици, бизнес сектор, граждански организации, доставчици на услуги, специалисти по градско планиране, изследователи и т.н.) за подкрепа на активния живот на възрастните хора и постигане на общество на всички възрасти.

С настоящата брошура целим да повишим насочим вниманието към ЕГ2012 и да мобилизираме множество различни организации да подкрепят целите на европейската година. Насърчаваме ги да дадат своя собствен принос за постигане на общите ни цели. Тази брошура също така предлага и множество полезни идеи и предложения какво може да направите, за да бъде ЕГ2012 успешна. Участието е отворено за всички хора и групи, така че се свържете с нас, ако искате да се присъедините. Ще видите нашите данни за контакт на последната страница.

Какво означава активният живот на възрастните хора и солидарността между поколенията?

02

Активен живот на възрастните хора

Световната здравна организация определя активния живот на възрастните хора като „процес на оптимизиране на възможностите за здраве, участие и сигурност с цел повишаване качеството на живот на възрастните хора. Това позволява на хората да осъзнаят своя потенциал за добро физическо състояние и здраве през целия живот и да участват в обществото според своите нужди, желания и способности, като им се предоставя адекватна защита, сигурност и грижа, когато имат нужда от подкрепа“ (2002). Това означава, че трябва да предоставим максимално много възможности, които допринасят за физическо и психическо здраве и дават възможност на възрастните хора да имат активна роля в обществото, без да са обект на каквато и да било форма на дискриминация. Еднакво важно е и предоставянето на възможност на възрастните хора да се наслаждават на независим и качествен живот.

Солидарност между поколенията

Солидарността между поколенията се отнася до взаимната подкрепа и сътрудничество между различните възрастови групи с цел постигане на общество, в което хората от всички възрасти имат своята роля в съответствие с нуждите и способностите си и могат да се възползват от икономическия и социален прогрес на общността на равни начала.

Защо да участваш в Европейската година?

03

Възрастните хора са голяма и нарастваща част от населението на Европейския съюз. Бързото застаряване на населението променя нашите общества по важен и фундаментален начин. За съжаление на застаряването по-често се гледа като на проблем, представляващ предизвикателство за възрастовата структура на работната сила, устойчивостта на схемите за социална защита и организирането и финансирането на здравеопазването и услугите за дълготрайна грижа.

Този отрицателен образ е несправедлив по отношение на огромното богатство от опит на възрастните хора. Техният огромен принос към обществото, често на базата на доброволчество, не рядко пъти се подценява и се нуждае от по-добро признание и подкрепа. За създаването на общество на всички възрасти е нужна промяна в отношението.

Необходимо е премахване на бариерите, които пречат на възрастните хора да работят и да участват по-активно в своите общности. Нужно е да преразгледаме нашите политики и практики, кои-

то пречат или спират тяхното участие и да направим положителни промени, които ще насърчат по-голямото включване на възрастните хора в обществото и в работната сила, което ще е от полза за всички поколения.

Как да постигнем по-голяма солидарност между поколенията чрез активен живот на възрастните хора в заетостта?

04

От 2012 г. нататък населението на Европа в работна възраст ще започне да намалява за сметка на хората във възрастовата група над 60-годишна възраст, която ще се увеличава с по около 2 милиона души на година. Застаряващото население ще бъде по-разнообразно от всякога със значителен брой хора с най-различен етнически произход. Много от тези хора над 60 години ще искат или ще трябва да продължат да работят и след като навършат установената от закона възраст за пенсиониране. ЕГ2012 ни дава важна възможност да помислим върху необходимостта от нови и иновативни структури и подходи на пазара на труда, които да мотивират и позволяват на възрастните хора да продължат да работят толкова дълго, колкото изберат. Политиките по заетостта трябва да

търсят варианти за подкрепа на по-дългия трудов живот, като се заемат с предизвикателствата, пред които се изправят както младите, така и възрастните

работници. Жизненоважно е да запазим ценните работни умения и опит на възрастните работници чрез инициативи, които насърчават трансфера на умения между поколенията. Например, това може да се прави чрез менторски схеми, които да позволяват обмена на умения и ноу-хау между поколенията. Не по-малко важно е да се дава възможност за достъп на младите хора до качествена работа, веднага щом завършат своето образование. В допълнение обучението през целия живот и специализациите на работниците, независимо от възрастта им, са също възможности за създаване на по-благоприятни към възрастта работни места.

Политиките по заетостта също така трябва да отговорят на дискриминацията и бариерите, стоящи пред възрастните жени на пазара на труда, чиито трудов стаж е само 37%. Специфичните предизвикателства пред хората, предоставящи неформални грижи, повечето от които са жени, да съчетават работа и домашни задължения, също трябва да бъдат взети под внимание, за да се гарантира, че те ще получат справедлива и адекватна компенсация под формата на заплата и пенсионни права за времето, прекарано извън пазара на труда - за отглеждане на деца, грижа за членове на семейството и т.н.

Препоръки

Какво могат да направят националните и местни политици, за да подкрепят активния живот на възрастните хора и солидарността между поколенията на работното място?

Насърчаване на заетостта на възрастните работници:

- ▶ Помощ за по-добри условия на труд за хората над 50-годишна възраст.
- ▶ Подкрепа за схеми, позволяващи преход от заетост към пенсиониране чрез опции за поетапно пенсиониране, почасова работа и гъвкави часове.
- ▶ Инвестиране в социални инициативи за подобряване на заетостта на безработни възрастни хора, особено на групи в неравностойно положение в лошо физическо или психическо здраве.
- ▶ Подобряване на условията за работа и засилване на политиките, насочени към уязвими работници, особено онези, извършващи тежък физически труд и професии, включващи ръчен труд и нощни смени.
- ▶ Адаптиране на регулациите на пенсиите и закона за труда в подкрепа на онези, които желаят да работят по-дълго.

Подкрепа за политиките за баланс на заетостта в живота:

- ▶ По-добра подкрепа за работниците, отговарящи за неформалната грижа.
- ▶ Улесняване на поетапното пенсиониране и насърчаване на инициативи като доброволчество или работа в общността за улесняване на прехода от работа към пенсиониране.
- ▶ Предоставяне на адекватни права за социална защита, включително здравно осигуряване, пенсионни права, подкрепа

за заетост, признаване на неформалните квалификации, правото на отгив за хората, предоставящи неформални грижи

- ▶ Насърчаване на мерки за подкрепа на по-доброто разпределение на отговорностите в грижата между жените, мъжете и обществото, с цел преодоляване на съществуващите неравенства между половете.

Борба с възрастовата дискриминация и множествена дискриминация:

- ▶ По-добро прилагане на правната база за недискриминация в заетостта заедно с мерки за подкрепа на по-добро възрастово равенство.
- ▶ Кампания за промяна на общественото възприемане за приноса и продуктивността на възрастните работници.
- ▶ Да се направят необходимите качествени промени в икономическите, социални, културни и политически структури в отговор на множествената дискриминация, пред която се изправят възрастните имигранти и възрастните хора от етнически малцинствен произход, включително ромски, и да се подпомогне тяхната интеграция на пазара на труда.
- ▶ Да се адресира темата за влиянието на пола върху материалното положение на възрастните жени и подобряване на пенсионните схеми със специален фокус към намаляване на огромното несъответствие в заплащането на труда на мъжете и жените и съответно на пенсиите.

По-добро използване на потенциала на информационните и комуникационни технологии:

- ▶ Използване на потенциала на информационните и комуникационни технологии за откриване на работни места и въз-

можности за обучение на възрастни хора, включително и на хора с увреждания.

Какво могат да направят европейските политици, за да подкрепят активния живот на възрастните хора и солидарността между поколенията на работното място?

- ▶ Да осигурят консистентна и кохерентна рамка на платено законово напускане, включително приемането на европейската директива за подкрепа на работещи, които напускат кариерата си, за да предоставят неформални грижи на нуждаещи се роднини;
- ▶ Да договорят конкретни цели в заетостта за възрастни работници, съобразени по пол, и да подкрепят развитието на инициативите на европейските социални партньори, целящи подкрепа на активния живот на възрастните хора и солидарността между поколенията.

Какво могат да направят неправителствените организации, за да подкрепят активния живот на възрастните хора и солидарността между поколенията на работното място?

- ▶ Да установят контакти със синдикатите, за да разработят съвместни действия за борба с възрастовата дискриминация, множествената дискриминация и половите неравенства, стоящи пред възрастните работници и насърчване на активния живот на възрастните хора на работното място;
- ▶ Да предоставят информация, насоки и съвети за неформалното образование, за

да помогнат на възрастните хора по-добре да разберат уменията, които са придобили от своя жизнен опит и по-добре да разпознават как да използват тези умения в други сектори, било в платена заетост или в доброволчески дейности;

- ▶ Организиране на проекти за установяване на иновативни добри практики на солидарност между поколенията.

Какво могат да направят изследователите и университетите, за да подкрепят активния живот на възрастните хора и солидарността между поколенията на работното място?

- ▶ Да направят допълнителни проучвания за бариерите пред възрастните работници, особено възрастните жени, за оставане на работа и да оценят влиянието на наскоро въведените политики в заетостта за нивата на заетост на възрастни жени и мъже;
- ▶ Да изследват видовете и размера на неформалното образование, в което участват възрастни хора и специфичните проблеми, с които се сблъскват за достъп до повече обучения и образователни възможности. Специално внимание трябва да се обърне на измеренията, свързани с пол, етнос и увреждания и нуждите на възрастните хора, живеещи в селските и отдалечени райони.

Какво могат да направят работодателите, за да подкрепят активния живот на възрастните хора и солидарността между поколенията на работното място?

- ▶ Да прилагат политики на работното място срещу възрастовата дискрими-

нация и да се борят с множествената дискриминация, пред която се изправят възрастните жени, хората с увреждания, хората от етнически малцинства и възрастните имигранти при наемане на работа и кариерно развитие;

- ▶ Да осигурят равно заплащане на мъжете и жените като начин за справяне с бедността на възрастните жени;

- ▶ Да осигурят добро здраве и сигурност на работното място за всички, като възприемат подхода на жизнения цикъл и вземат превантивни мерки за здравето на работещите, за да запазят тяхната работоспособност по време на целия им трудов живот, включително и програми за нови умения на различни етапи от кариерата;

- ▶ Да насърчат по-позитивни подходи към застаряващите работещи и да отдават по-голямо значение на използването и запазването на ресурсите, които носи възрастната работна сила;

- ▶ Да насърчават развиването на умения чрез предоставяне на възможности за продължаващо образование през целия живот;

- ▶ Да посрещнат по-добре предизвикателствата пред възрастните работници, като им предоставят възможност да съвместяват работните и семейни задължения, включително грижата за внуците;

- ▶ Да организират програми на работното място за обмен на опит между поколенията;

- ▶ Да осигурят подходящи работни часове и гъвкави пенсионни схеми;

- ▶ Да определят фирмени представители на работещите хора над 50-годишна

възраст, които да популяризират специфичните нужди на жените и мъжете от тази възрастова група и да служат за техни съветници на работното място и във връзка с пенсионирането;

- ▶ Да улеснят достъпа на възрастните жени до обучения, вземайки предвид техните семейни задължения и да насърчават участието на мъжете в отговорностите по семейната грижа.

Какво могат да направят синдикатите, за да подкрепят активния живот на възрастните хора и солидарността между поколенията на работното място?

- ▶ Да разработят ефективен процес на информиране и координиране с работодателските организации за работодателски инициативи за възрастните работници;

- ▶ Да установят контакти с неправителствени организации за разработване на съвместни действия за борба с всички форми на дискриминация и насърчаване на активния живот на възрастните хора и сътрудничеството между поколенията на работното място и отвъд него.

Примери на добри практики:

За повече подробности, моля посетете сайта на AGE - <http://tinyurl.com/6dt4par>

► „Поколения и таланти“: междупоколенческа програма на Alcatel-Lucent и АРЕС (френска агенция за подбор на персонал)

Alcatel-Lucent стартира програмата „Поколения и таланти“, която се опитва да наложи междупоколенческа култура на работното място, като мобилизира потенциала на всички работници и им помогне да развият своите умения и професионални пътеки. Тази програма се прилага във всички 15 клона на компанията във Франция. Тя се върти около развитието на умения и споделянето на знания.

1. Оценка в средата на кариерата: предоставя се възможност за интервю на работници на възраст 45 години и нагоре, които желаят да помислят и да се подготвят за следващите стъпки в своята кариера, докато се възползват от помощта на ментор от екипа на АРЕС.

2. Менторство: организирана е менторска програма, за да подпомага мобилизирането на всички умения, които даден работник притежава. Това ще улесни споделянето на знания и добри практики между работниците. Работниците, които пожелаят да се включат в тази програма, печелят от подкрепата на тренираните ментори.

► Проект „50+здраве“

Проектът „50+здраве“ в Швейцария е регионална инициатива, подкрепена от Швейцарския институт за подкрепа на здравето. Инициативата се състои от 12 проекта, които се опитват да подобрят здравето и благосъстоянието на хората над 50-годишна възраст и да повишат тяхната работоспособност. Проектът потвърждава значението на доброто здраве при определяне на социалното участие и се опитва да намеси в три сфери: публична политика, работна среда и развитието на индивидуални способности. Фокусът е върху непривилегирани групи и хората с нисък социално-икономически статус.

► Инициативи GDF SUEZ

През декември 2009 г. GDF SUEZ – мултинационална корпорация, базирана във Франция, подписа генерално споразумение с възрастните работници (скоро ще бъде пренесено и в другите европейски държави) за осъществяването на настоящи практики във всички филиали на компанията; задължителни средносрочни оценки на работниците над 45 години (независимо от йерархическата им позиция) и развиване на доброволчески дейности за възрастните работници (в или извън холдинга). Резултатите от годишната оценка на споразумението бяха публично оповестени и бяха предприети коригиращи мерки. Започна глобална комуникационна кампания, която да запознае всички мениджъри и отдели по човешките ресурси с инициативите, които могат да въведат в своите компании.

Как да постигнем по-голяма солидарност между поколенията чрез активен живот на възрастните хора в общността?

05

Възрастните хора са огромен икономически и социален ресурс, който ще продължи да се увеличава. ЕГ2012 предоставя възможност на местната власт и гражданското общество да обменят идеи и заедно да се ангажират за по-добро мобилизиране на огромния потенциал на възрастните хора за общностите, в които те живеят.

Изключително важно е да се предоставят мерки и ресурси (човешки и финансови), които да насърчават възрастните хора и да им позволяват да взимат активно участие в живота на общността. Това не само ги ангажира, но също така им помага да запазят чувството за смисъл и цел след пенсионирането си. Това е и ефективно средство за предпазване от социално изключване, водещо до изолация, влошено здраве и зависимост. Достъпната среда е ключът към подкрепата на социалното включване и обществото на всички възрасти, тъй като предоставя възможност на възрастните хора самостоятелно да излизат и да участват в широк кръг от дейности, водещи до активен социален живот.

Участието в такива дейности може да спомогне за събирането на поколенията заедно и засилване на социалното сплотяване и солидарността между тях. Също така се улеснява социалното участие на всички възрастови групи.

Препоръки

Какво могат да направят националните и местни политици, за да насърчат още повече солидарността между поколенията чрез подкрепа на активния живот на възрастните хора в общността?

Да се борят със социалното изключване:

- ▶ Да създадат услуги в общността за подкрепа на социалното включване на възрастните хора, като например центрове за срещи, дейности и транспортни услуги;

- ▶ Да предоставят ясна и лесна за разбиране информация за наличните възможности за възрастните хора в тяхната общност, като обърнат особено внимание на групите, до които е трудно да се достигне, като например изолирани, зависими хора и възрастни хора от етническите малцинства и имигрантските общности;

- ▶ Да насърчават дейности, които позволяват на възрастните хора да се включат в широк кръг от доброволчески дейности, включително междупоколенчески дейности и доброволчество в сектора на предоставянето на грижи, където възрастните хора биха могли да предоставят полезна подкрепа на своите връстници в партньорство с професионалните социални работници.

- ▶ Да прилагат интегриран и мултидисциплинарен подход към предоставянето на социални услуги и да осигурят адекватни и достъпни транспортни връзки, за да могат възрастните хора да стигат до тези услуги;

- ▶ Да подкрепят създаването и използването на онлайн общности от възрастни хора.

Да насърчат гражданския диалог:

- ▶ Да развият и засилят структури за участие, които насърчават включването на възрастните хора в процесите на взимане на решения на местно и национално ниво, особено на възрастните жени, които често пъти нямат представителство сред хората, вземащи решения;

- ▶ Да насърчат включването на възрастните хора в планирането, изпълнението и оценката на политиките за социална закрила.

Да насърчат солидарността между поколенията:

- ▶ Да предоставят финансови стимули за схеми, които събират хора от различни поколения, като например програми за наставничество или менторство в училищата и други институции, междупоколенческо наставничество и др.

- ▶ Да насърчават развитието на доброволчески дейности за всички възрастови групи и да премахнат правните и административни пречки, които спират възрастните хора да се включат в тези дейности.

Да подобряват достъпността:

- ▶ Да насърчат създаването на достъпна среда (жилища, транспорт, строителство), която позволява пълноценното участие на всички в обществото, включително и на възрастните хора;

- ▶ Да осигурят универсален достъп до ключови услуги, подкрепящи индивидуалното благосъстояние и качеството на живот на всички възрасти.

Да се борят с бедността:

- ▶ Да гарантират адекватна минимална пенсия, за да може всеки един човек да е защитен от бедност и социално изключване на стари години;
- ▶ Да приемат по-гъвкаво пенсионно законодателство, за да се позволи на възрастните хора да осъществяват поетапно своето пенсиониране и да комбинират доходите си от платената заетост с тези от пенсиите си;
- ▶ Да наложат равенството на половете в заетостта и да осигурят равностойни пенсии за жените, включително по-добро пенсионно покритие за годините, прекарани от жените в грижи за децата и гр.;
- ▶ Да осигурят защита срещу бедността на работещите чрез колегиални принципи на работа;
- ▶ Да се преборят с непроменените не-

равенства по отношение на здравето между различните социални и етнически групи;

▶ Да обърнат внимание на високия риск от бедност на възрастните хора, особено на възрастните жени, възрастните зависими хора, етническите малцинства и имигранти, както и на онези, работили като самонаетите лица или в сивата икономика.

Какво могат да направят европейските политици, за да насърчат още повече солидарността между поколенията чрез подкрепа на активния живот на възрастните хора в общността?

- ▶ Да гарантират адекватни и устойчиви пенсионни схеми във всички държавичленки, както и адекватно здравно и социално осигуряване за възрастните мъже и жени;
- ▶ Да разработят правни рамки, изискващи всички публични и частни организации и институции да прилагат общодостъпни критерии и да насърчават подхода „проектирано за всички“, за да се включат нуждите на всички хора в обществото;
- ▶ Да приемат, заедно с WHO-Eurore и UN-ECE, меморандум за признаване на активния живот на възрастните хора и общество на всички възрасти през 2012 г. за отбелязване на 10 годишнината от Международния план на ООН за действие относно застаряването;
- ▶ Да използват 2011 – Европейската година на доброволчеството за подкрепа на доброволчеството на възрастните хора с оглед на настъпващата 2012 г.

Какво могат да направят неправителствените организации, за да насърчат още повече солидарността между поколенията чрез подкрепа на активния живот на възрастните хора в общността?

- ▶ Да предоставят ясна и лесна за разбиране информация за наличните възможности за възрастни хора в техните общности и да организират специални дейности за възрастните хора;
- ▶ Да организират междупоколенчески дейности и програми;
- ▶ Да насърчават възрастните хора да се възползват от възможностите, предоставяни от новите технологии, като им дават достъп до тях и ги обучават как да ги използват;
- ▶ Да се застъпят за интегриран подход, който включва уязвими групи, като възрастни имигранти, етнически и религиозни малцинства, хора в социално неравностойно положение, възрастни зависими и хора с увреждания във всички инициативи и политики.

Какво могат да направят изследвателите и университетите, за да насърчат още повече солидарността между поколенията чрез подкрепа на активния живот на възрастните хора в общността?

- ▶ Да направят мултидисциплинарни изследвания за финансовия принос към брутният вътрешен продукт на възрастните доброволци и хората, полагащи неформални грижи;
- ▶ Да направят мониторинг на социалните и икономически ползи от достъпните стоки и услуги за възрастни хора;

- ▶ Да дават възможност за потребителско участие на възрастните хора, включително на хората с увреждания и психически проблеми;
- ▶ Да анализират бариерите пред сътрудничеството между поколенията.

Какво може да направи бизнесът, за да насърчи още повече солидарността между поколенията чрез подкрепа на активния живот на възрастните хора в общността?

- ▶ Да взима предвид нуждите на възрастните консуматори, когато разработват услуги и продукти, изхождайки от концепцията „проектирано за всеки“;
- ▶ Да създаде мрежи за сътрудничество с НПО с цел по-добра оценка и посрещане на нуждите на възрастните потребители;
- ▶ Да разработи програми, които да подготвят възрастните хора за пенсионирането им, с подкрепата на местните пенсионерски организации;
- ▶ Да направи повече изследвания за това как подкрепата на доброволчеството сред служителите спомага за насърчаване на активния и здравословен живот на възрастните хора и увеличава техния принос и мотивация като работници.

Примери на добри практики:

За пълни детайли, моля посетете сайта на AGE - <http://tinyurl.com/6dt4par>

► **Устойчиво обучение в общността**
Проектът SLIC, координиран от Австрийския червен кръст, цели да помогне на възрастните хора да станат активни граждани, като насърчава развитието на умения и компетенции чрез формални и неформални образователни инициативи и пряко свързва концепциите за образование през целия живот и участие в общността. Разработено е и се предоставя двудневно обучение под формата на работна среща, в която участват възрастни хора с различен произход. Участниците развиват своите личностни умения и планове за действие за ангажиране с общността чрез обучение. Разработен е SLIC наръчник за организации, предоставящи обучения на възрастни хора.

► **ЕССВ (на Евангелистката чешка църква)**
Кампанията „Старостта е табуто на деня“ е дългосрочна с цел да се промени публичният образ на възрастните хора и да се покаже позитивната страна на остаряването. Акцентира се върху принципното подценяване и пренебрегване на пенсионерите от страна на обществото и медиите и се търсят начини за преодоляване на тези тенденции.

► **WHO – Програма за градове, приятелски към възрастните хора**
През 2007 г. Световната здравна организация (WHO) публикува насоки, които да помогнат на градовете да станат по-отворени и достъпни за възрастни-

те хора. Базирайки се на принципите за активния живот на възрастните хора, наръчникът използва холистичния подход към техния физически и социален опит в оценката – и преодоляване на барьерите при оценката – на пълния кръг от места и услуги в градовете и урбанизираните зони. Изброени са множество изисквания за приятелски към възрастните открити пространства и сгради, включително нуждата от чистота; места за сядане както вътре, така и навън; заслони от дъждовете; тоалетни; равни и непързалици се повърхности; достъп за инвалидни колички; рампи, където е нужно; стълби с перила и зелени пространства.

► **От пенсиониране към действие – програма за пенсионирани и възрастни доброволци**

Британската програма е основана през 1988 г. и насърчава хората над 50-годишна възраст да се занимават с местните проблеми. Тази програма в рамките на Доброволчеството в общността използва широкия кръг от умения и опит на възрастните хора в помощ на хората от общността. Освен няколко постоянно наети работници, тя се изпълнява от доброволци, на които им се осигурява обучение и подкрепа. Изпълняват се проекти в много сектори – здравеопазване, околна среда, културно наследство и др. в около 20 региона. Участват над 14 000 доброволци. Дейностите включват гядовци и баби-ментори на тийнейджъри, програма, която помага на самотните, пенсионирани моряци, предоставяне на храна за бездомните и др.

► Конкурс „Европейска местна власт за Възрастните имигранти“

В първия конкурс бяха наградени иновативни общински инициативи за подобряване качеството на живот на възрастните имигранти. Конкурсът е лансиран през 2012 г. от Министерство на здравето, равенството, грижите и застаряването на провинция Северен Рейн – Вестфалия (Германия) и Съвета на европейските общини и региони. Организиран е от АКТИОНCOURAGE e.V.. Наградените инициативи са фокусират върху взаимната интеграция, активния живот на възрастните хора и подкрепата на възрастните имигранти. Спечелилите проекти включват център за подкрепа на предоставящите грижи за етническите малцинства (MECOPP в Единбург, Великобритания), специалното разглеждане на нуждите на възрастните имигранти в стратегията на града за възрастните хора (град Гелзенкирхен, Германия) и сътрудничеството между поколенията на възрастните имигранти и студенти, довело до арт-изложба. (Hoge-School Universiteit и Комисията на Фламандската общност в Брюксел, Белгия).

► Между поколенията – всички

През 2010-2012 Фондация Calouste Gulbenkian подкрепя 18 проекта (11 във Великобритания и 7 в Португалия) за планиране, тестване и въвеждане на нови междупоколенчески дейности. Проектите представят широк кръг от модели и подходи към междупоколенческата практика, всеки от които е уникално пътуване и откриване на нови начини на работа и подкрепа за подобряване на сътрудничеството с

бенефициентите. Например Thinkpublic, британска водеща агенция за дизайн на услуги, подпомага проекти за работа с участници, за да гарантира, че техните действия ще доведат до по-голямо въздействие чрез използването на съвместен дизайн и методи за прототипи. А Фондация Beth Johnson предлага програма за експертни съвети по междупоколенчески практики.

► Кампания „Да спрем самотата!“

Това е британска инициатива, която цели създаването на връзки в напреднала възраст. Кампанията е лансирана в началото на 2011 г. от 4 партньора: Age UK Oxfordshire, Counsel and Care, Independent Age and WRVS. Кампанията помага на хората да поддържат и създават лични контакти в късния етап от своя живот, базира се на проучване и вдъхновение от цяла Великобритания за предоставяне на информация и идеи, както на отделни лица, така и на организации, работещи с възрастни хора, което води до проекти и кампании сред широк кръг от други организации. Ролята на правителството също е ключова. Към няколко ключови политически сфери трябва да се подходи с оглед на самотата: подобряване на пенсионните доходи, жилищната политика, здраве и социални грижи, дигиталното бъдеще и подкрепа за хората при ключови промени в живота им, като пенсионирането.

Как да постигнем активен живот на възрастните хора и по-голяма солидарност между поколенията чрез подкрепа на независимия живот?

Много от болестите, които са причина за лошо здраве в по-късния етап от живота, като сърдечносъдови заболявания, диабет и психически проблеми, са предотвратими. Въпреки, че може да са резултат от рискови фактори, натрупани през човешкия живот, подобряване на здравословното състояние може да настъпи и на по-късен етап от живота. Сравнението с тези хронически болести изисква двустранен подход: подкрепа на здравословния живот през целия жизнен път и справяне с неравенствата по отношение на здравето, свързани със социални и икономически фактори и факторите на средата. Сравнението с това предизвикателство е споделена отговорност и изисква координиран отговор, включващ публичната власт (на европейско, национално, регионално и местно ниво), доставчиците на услуги, неправителствените организации, организациите на възрастните хора и отделни граждани. ЕГ2012 предоставя възможност за засилване на сътрудничеството между широк кръг от заинтересовани страни с цел подобряване на здравето на възрастните хора.

Доброто здраве в напреднала възраст не означава просто по-дълъг живот, а по-

скоро сигурност, че сме в добро здраве колкото се може по-дълго във времето. Може да живеем и по-дълго, но често пъти сме зле със здравето. Ако погледнем към очакванията за години здравословен живот на Европейския съюз ще видим, че настоящата пенсионна възраст вече не изглежда никак прекалено благосклонна, доколкото годините здравословен живот намаляват. Приветстваме предложението на Комисията за увеличаване на индикатора години здравословен живот с 2 години до 2020 г., което ще накара гържавите-членки да посветят достатъчно усилия за подкрепа на здравословния и активен живот на възрастните хора.

Също така трябва да подкрепим необходимите начини, които позволяват на възрастните хора да се справят по-добре с всекидневието и да продължат да участват в обществото, тъй като с напредването на възрастта могат да станат болнави и зависими. Става въпрос за максимизиране на функционалния капацитет и независимост на възрастните хора колкото е възможно по-дълго време. Това е ключово за повишаване на качеството им на живот и ще е от полза за обществото като цяло.

Подкрепата на здравето през целия живот е ключова част от всяка стратегия, целяща постигане на здравословен начин на живот за всички възрастни хора. Това означава:

- ▶ Създаване на подходяща среда;
- ▶ Подкрепа за позитивен и интегриран подход към здравето, който агресира широк кръг от социални, икономически и транспортни политики, политики по планиране и жилищно настаняване и други релевантни политики за подкрепа на независимия живот за всички и даващи възможност на всеки, включително на възрастните хора да се справят с всекидневния живот и да участват активно в обществото.

Препоръки:

Какво могат да направят националните и местни политици, за да насърчат активния живот на възрастните хора в общността и солидарността между поколенията чрез подкрепа на независимия начин на живот?

Да инвестират в здравословния начин на живот:

- ▶ Да развият проактивна здравна политика, като се фокусират върху здравната промоция, включително психично здраве, увреждания, превенция на болестите, лечение и грижа за хроничните заболявания;
- ▶ Да подкрепят програми за здравно ограмотияване на всички възрастови групи – от децата в училище до най-възрастните;
- ▶ Да инвестират в целенасочени интервенции за ангажиране на възрастните хора в участие във физически и умствени/социални дейности и здравна промо-

ция като поддържане на здравословна диета.

Да се борят с неравенствата по отношение на здравето:

- ▶ Да предоставят универсален и равен достъп до здравни съвети, превантивни услуги, качествено лечение и дългосрочна грижа за физическото и психическо здраве.
- ▶ Да предоставят подходящи здравни услуги по отношение на култура и религия.

Да съдействат за защитата на правата и достойнството на възрастните хора:

- ▶ Да гарантират, че възрастните хора получават подкрепата, от която се нуждаят, за да живеят достоен живот у дома или в институция;
- ▶ Да предотвратят всички форми на насилие над възрастните хора, независимо дали е от физическо, психологическо или финансово естество;
- ▶ Да насърчават разнообразни и гъвкави форми на институционални, общностни, санаториумни и домашни грижи;
- ▶ Да насърчават добри условия на работа за всички, които полагат грижи и да отговорят на специфичните предизвикателства пред мигрантите, предоставящи грижи, за да гарантират, че те се радват на честни и адекватни компенсации за своята работа по отношение на заплащане и пенсионни права.

Да подкрепят независимия живот:

- ▶ Да гарантират, че градското развитие, жилищата и останалите услуги, включително транспортът и местата за отдих и култура са физически достъпни и безопасни за възрастните хора;
- ▶ Да организират адекватни грижи и подкрепа за възрастните хора в дома им.

Какво могат да направят политиките на европейско ниво, за да насърчат активния живот на възрастните хора в общността и солидарността между поколенията чрез подкрепа на независимия начин на живот?

- ▶ По-добра координация на политиките, развивани в различни отдели на Европейската комисия, които покриват кръг от тематични области;
- ▶ Подкрепа за обмяната на добри практики чрез процеса на консултации със заинтересованите страни;
- ▶ Продължаващи инвестиции в информационните и комуникационни технологии (ИКТ) за здравословен и независим активен живот на възрастните хора;
- ▶ Предоставяне на повече подкрепа за здравна промоция и превенция в бъдещите програми за обществено здраве.

Какво може да направи бизнесът, за да насърчи активния живот на възрастните хора в общността и солидарността между поколенията чрез подкрепа на независимия начин на живот?

- ▶ Да взима предвид нуждите на възрастните хора във всички налични продукти и услуги на европейския пазар;
- ▶ Да разработи иновативни решения за създаване на удобна среда за възрастните хора, като има предвид, че хората над 50-годишна възраст вече представляват една трета от населението и са над половината от потребителите на ток в ЕС;
- ▶ Да осигури подходящо тестване и дизайн на медицинските продукти за възрастните жени и мъже;
- ▶ Да разработят клинични опити за тестване на лекарства върху възрастни жени и мъже (лекарствата, употребявани от възрастни хора, обикновено не се тестват върху тази възрастова група).

Какво могат да направят гоставчиците на услуги, за да насърчат активния живот на възрастните хора в общността и солидарността между поколенията чрез подкрепа на независимия начин на живот?

- ▶ Да предприемат интегриращ подход за подпомагане на здравословния живот на възрастните, като засилят координацията между здравните и социални услуги;
- ▶ Да инвестират в специфични скринингови програми, насочени към възрастните хора за оценка на сигурността в дома им, социалните мрежи, теглото и т.н.;
- ▶ Да обучават социалните работници да обръщат специално внимание на психичното здраве на възрастните хора;
- ▶ Да осигурят участие на потребителите в подобряването на услугите;
- ▶ Да включат потребителите като обучители в образованието и обучението на професионалистите.

Какво могат да направят университетските преподаватели и изследователи, за да насърчат активния живот на възрастните хора в общността и солидарността между поколенията чрез подкрепа на независимия начин на живот?

- ▶ Да обучават специалисти по геронтология и гериатрия да посрещат здравните нужди на възрастните хора;
- ▶ Да интегрират обучителни модули в програмата на училищата за медицински сестри, които да са свързани с подкрепа на възрастните хора да водят независим живот у дома възможно най-дълго, включително за употребата на поддържащи живота технологии;

- ▶ Да проведат проучване на новите начини за предоставяне на услуги;
- ▶ Да включат потребителите в обученията и супервизията на професионалистите и в мониторинга и изследванията.

Какво могат да направят неправителствените организации, за да насърчат активния живот на възрастните хора в общността и солидарността между поколенията чрез подкрепа на независимия начин на живот?

- ▶ Да популяризират доброволческите дейности, насочени към подобряване на живота и социалното включване на възрастните зависими хора, например чрез домашни посещения и т.н.;
- ▶ Да популяризират здравословния начин на живот на възрастните хора като предоставят информация за това;
- ▶ Да организират проекти, които засилват сътрудничеството между поколенията и насърчават живота в общността и здравословния начин на живот.

Примери на добри практики:

За пълни детайли, моля посетете сайта на AGE - <http://tinyurl.com/6dt4par>

► Brighter Futures – Supporting Later Life.

Това е пилотна менторска услуга за изолирани възрастни хора, предоставяна от Фондация психично здраве в Шотландия. Целта е значително да се подобри качеството на живот на изолираните възрастни хора, разширяване на техните социални мрежи, подобряване на психичното им здраве и предоставяне на възможности за участие в смислени дейности. Доброволците използват своите умения и опит, за да помогнат на възрастния човек по-активно да участва в своята общност. Работата им е помогнала на повече от 1000 възрастни хора в Шотландия и е допринесла за разбирането на ключовите проблеми, които влияят върху психичното здраве, като бедност, възрастова дискриминация, здравно състояние, взаимоотношения и липса на смислени възможности за участие в общността.

► AIR - Adressing Inequalities Interventions in Regions.

Основната цел на този проект, реализиран от ноември 2009 до април 2012 г., е да идентифицира добри практики и политики, насочени към намаляване на неравенствата в условията за предоставяне на основни грижи в регионите на ЕС. Проектът включва 30 партньори от 14 държави-членки. Целта е да се съберат примери за интервенции, целящи намаляване на неравенството по отношение на здравеопазването и предоставянето на грижи, като се вземат предвид ефективността, цената и таргет-населението. Изработени са препоръки към хората, вземащи решенията.

► Eurodiaconia User Participation and Empowerment Toolkit.

Ръководството е разработено като гъвкав източник за развиване на разбиране у организацията относно участието на потребителите и тяхното активизиране и предлага начална точка за размисъл и вътрешни дискусии относно начините на осъществяване и подобряване на участието и активизирането на различни групи потребители. Предлага различни перспективи при определяне на активността, насоки за създаване на среда, активизираща участието, системи и добри практики, методи и идеи за участие и активизиране на групи потребители на различни услуги.

► Дейности на Червения кръст за подкрепа на активния живот на възрастните хора.

Организацията на Червения кръст чрез своите национални структури предоставя разнообразни услуги за възрастни хора в Европа, за да подкрепи тяхното социално включване и участие и да им помогне да преодолеят самотата. Добре познати услуги са например домашните посещения и груповите дейности като тренирането на паметта и програмите с упражнения. В рамките на Червения кръст възрастни и млади хора активно участват като доброволци и така допринасят за доброто разбиране и солидарността между поколенията. Чрез тези дейности потенциалът и възможностите на възрастните хора са високо ценени, а включването в подобни програми им дава възможност да придобият нови социални контакти.

► The MOOD project.

Проектът се реализира в Шотландия и целта му е да идентифицира възрастни хора, диагностицирани като страдащи от депресивна болест, и да изобрети кръг от възможности за подкрепа на предоставящите грижи и на потребителите. Също така групата участва в междупоколенчески дейности и специфични дейности, насочени към възрастни хора в риск от самоубийство/самонаранявания. Това се случва в малки групи по интереси, които събират уязвими възрастни и изолирани хора заедно веднъж седмично. Правят се презентации в училище с цел да се намали стигмата над възрастните хора с психични проблеми. Междупоколенческите дейности с ученици и възрастни хора гарантират разрушаване на барьерите и прогонване на митовете за старостта. Проектът доведе до подобряване на качеството на живот на участниците и намаляване на изолацията, като доказателства са намалената употреба на медикаменти; намаляването на хоспитализацията; над 300 насочвания за 7 години; висока седмична посещаемост, поради достъпност и безплатност на услугата. Използват се доброволци, за да превозват и придружават групите. Намаленият прием в институции и намалената употреба на медикаменти са демонстрация за добавената стойност на проекта.

Как можете да подкрепите нашата кампания за отбелязване на Европейската 2012 година?

07

Европейската 2012 година предоставя важната възможност да помислим как да засилим солидарността между поколенията чрез активния живот на възрастните хора. Все пак политиките за активен живот на възрастните хора сами по себе си не са достатъчни за създаване на общество на всички възрасти. За да се изгради справедлив и устойчив социален модел, солидарността между поколенията трябва да залегне във всички политики.

Европейският ден на солидарността между поколенията се отбелязва всяка година на 29 април. Всяка година той дава възможност да се направи преглед на прогреса по отношение на целите на активния живот на възрастните хора и солидарността между поколенията и да се засили разбирането за нуждата от повече действия. Този ден гарантира, че нашата работа продължава година след година. Както Европейската 2012 година, така и Европейският ден на солидарност между поколенията са постижения на разширяващата се коалиция от европейски организации, водени от Европейската платформа на възрастните хора AGE от 2006 г.

насам с цел да се помисли как най-добре да се отговори на предизвикателствата пред застаряващото общество на ЕС.

Провежданият два пъти годишно Демографски форум също предлага идеална възможност за отчитане на постиженията, направени на ниво ЕС.

Ключовите процеси в ЕС обединяват работата на членовете на коалицията и насочват общественото внимание към тези проблеми. Така помагат да се придвижи напред дебатът как да постигнем общество на всички възрасти.

Включете се и вие!

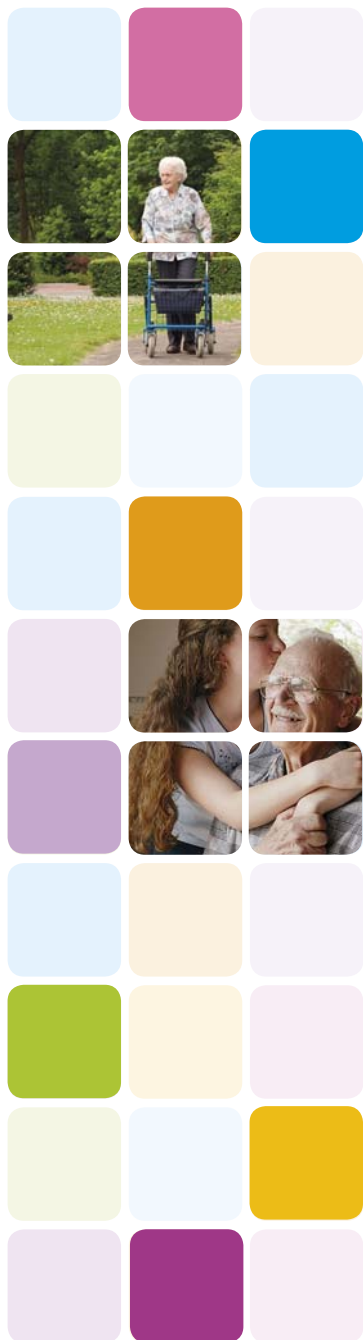
- ▶ Добавете връзка към ЕГ2012 на вашата Интернет страница;
- ▶ Добавете връзка към ЕГ2012 в публикациите си;
- ▶ Разпространете информация за ЕГ2012 в подписа си в ъ-мейл;
- ▶ Разпространете информация за ЕГ2012 чрез лични и организационни комуникационни материали –бюлетени, Facebook, Twitter...).

Популяризирайте активен живот на възрастните хора!

- ▶ Интегрирайте целите на ЕГ2012 във вашата организационната работа или бизнес план;
- ▶ Публикувайте вашите ангажименти/ инициативи на Интернет страницата на гогуната www.active-ageing-2012.eu.

Присъединете се към нашата кампания!

- ▶ Използвайте нашите публикации (налични на английски, френски, немски, холандски, словенски, испански), поискайте нашите материали за кампания и организирайте местно, регионално или национално събитие или дебат за активния живот на възрастните хора и солидарността между поколенията;
- ▶ Организирайте среща с вашите местни, регионални и национални политици и други заинтересовани хора (изследователи, работодатели, профсъюзи, граждански организации...) за да ги насърчите да започнат и се включат в инициативи в подкрепа на активния живот на възрастните хора и за да отбележат ЕГ2012;
- ▶ Използвайте Европейски ден на солидарност между поколенията 29 април като възможност за популяризиране на активния живот на възрастните хора и солидарността между поколенията. Можете да намерите идеи и предложения на <http://tinyurl.com/649fswk>
- ▶ Започнете кампания в рамките на вашата дейност и работна програма.

Членове на коалицията за Европейска Година 2012

- **AGE Platform Europe** • www.age-platform.eu
- **AEIP - European Association of Paritarian Institutions of social protection** • www.aeip.net
- **AIM - Association Internationale de la Mutualité**
www.aim-mutual.org
- **Autism Europe** • www.autismeurope.org
- **CECODHAS –The European Liaison Committee for Social Housing** • www.housingeurope.eu
- **COFACE - Confederation of Family Organisations in the European Union** • www.coface-eu.org
- **CSR Europe - European business network for corporate social responsibility** • www.csreurope.org
- **EAHSA - European Association of Homes and Services for the Ageing** • www.eahsa.eu
- **EAPN – European Anti-Poverty Network** • www.eapn.org
- **European Disability Forum (EDF)** • www.edf-feph.org
- **ENAR - European Network Against Racism**
www.enar-eu.org
- **EUFED - European Union Federation of Youth Hostel Associations** • www.eufed.org
- **Eurochild** • www.eurochild.org
- **Eurodiaconia** • www.eurodiaconia.org
- **EuroHealthNet** • www.eurohealthnet.eu
- **EWL - European Women’s Lobby**
www.womenlobby.org
- **FERPA – European Federation of Retired and Older People** • <http://ferpa.etuc.org>
- **Mental Health Europe** • www.mhe-sme.org
- **Red Cross EU Office** • www.redcross-eu.net
- **YfJ - European Youth Forum** • www.youthforum.org

За повече информация се обърнете към:

AGE Platform Europe
Rue Froissart, 111
1040 Brussels, Belgium

Tel. + 32 2 280 14 70
Fax + 32 2 280 15 22
info@age-platform.eu

Членове на коалицията за Европейска Година 2012

Тази брошура е преведена на български
от екипа на фондация Лале

фондация **ЛАЛЕ**
В добри дела